

TRANSITIEBOEKJE: RICHTING EEN VOLWAARDIG OMGEVINGSPLAN

SPOORBOEKJE

In dit spoorboekje wordt een beknopte samenvatting van het plan van aanpak richting een volwaardig omgevingsplan gegeven. Het richt zich op de hoofdlijnen van het plan van aanpak.

Het biedt een visueel en tekstueel overzicht van wat er moet gebeuren en wanneer het gedaan moet worden, waardoor iedereen betrokken en verantwoordelijk blijft.

Voor 1 januari 2032 moet elke gemeente beschikken over een volwaardig omgevingsplan, hierin worden alle gemeentelijke regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen (artikel 2.4 Omgevingswet). Sinds de invoering van de Omgevingswet heeft elke gemeente een omgevingsplan van rechtswege, bestaande uit een tijdelijk en een nieuw deel. Het tijdelijke deel bestaat voor de gemeente Nieuwkoop uit 54 bestemmingsplannen, de bruidsschat (gedecentraliseerde rijksregels) en lokale regels uit specifieke verordeningen die gericht zijn op de fysieke leefomgeving. Het tijdelijke deel moet de komende jaren worden omgezet naar regels in het nieuwe deel.

Als één van de kerninstrumenten vervult het omgevingsplan een belangrijke rol binnen het nieuwe stelsel van de Omgevingswet.

Het vraagt om een integrale benadering waarin verschillende kerninstrumenten onderdeel uitmaken van een actieve beleidscyclus.

Bij het opstellen van het omgevingsplan moet er rekening worden gehouden met het gevoerde beleid, maar ook met de juiste uitvoering daarvan. In 2023 is er gestart met de eerste gebiedsgerichte wijziging van het omgevingsplan, gericht op de dorpskern Nieuwveen. Deze stap helpt om praktijkervaring op te doen met de instrumenten van de Omgevingswet en draagt bij aan een beter begrip van de werking van deze instrumenten.

Dit spoorboekje dient als praktische leidraad voor de overgang naar een volwaardig omgevingsplan. Het biedt structuur en houvast tijdens deze overgangsfase en beschrijft de werkwijze, uitgangspunten en planning.

KERNAMBITIES EN BELEIDSDOELEN

Hieronder volgt een beknopt overzicht van beleidsdoelen en ontwikkelingen uit de praktijk en organisatie. De omgevingsvisie geldt daarbij als overkoepelend beleid van de fysieke leefomgeving. Aanvullend daarop zijn er ook een aantal lokale beleidsdoelen, ambities en voorgenomen ontwikkelingen. Waar mogelijk zijn deze beleidsdoelen en ontwikkelingen geclusterd. Deze elementen dienen als inhoudelijk referentiekader tijdens het opstellen van het omgevingsplan.

De omgevingsvisie is ontwikkeld samen met inwoners, bedrijven en overheden. Deze omgevingsvisie is tot stand gekomen met veel participatie en na een uitgebreide analyse van wat er speelt in de gemeente.

Deze visie is opgebouwd rond drie kernambities: Gelukkige mensen, een groene toekomst en sterke dorpen. Eveneens zijn er 'zeven Nieuwkoopse drijfveren' benoemd in de omgevingsvisie: Rust en ruimte, weids landschap, bijzondere natuur, centrale ligging, dorps karakter, levendige dorpen en saamhorigheid.

Naast de inhoudelijke doelen die in de omgevingsvisie zijn opgenomen, kent onze gemeente ook een aantal lokale beleidsdoelen, ambities en voorgenomen ontwikkelingen.

Voorbeelden van beleidsdoelen en thema's:

- **Openbare ruimte en water:** Herziening vaarwaterverordening, technische staat van bruggen en doorontwikkeling van het rioleringsplan.
- **Geur en geluid:** Normen geurhinder, balans leefbaarheid en economische groei.
- **Wonen:** Woningbouwopgaven (Strategische koers 2024-2040).
- **Duurzaamheid en energie:** Warmtetransitie, duurzaamheidsprogramma (2026), uitdagingen rond zonne-energie en netcongestie.
- **Groen en natuur:** Recreatie, natuurbehoud en bodembeheer.
- **Bedrijvigheid:** Ondernemers ondersteunen, Greenport-visie en regionale bedrijventerreinenstrategie.

BOUWSTENEN OMGEVINGSPLAN

Volgens de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en het IPLO (Informatiepunt Leefomgeving) zijn er drie manieren om het plan op te bouwen:

1. **Gebiedsgericht** – Het omgevingsplan wordt per gebied opgesteld, waarbij voor elk deel van de gemeente specifieke regels en ambities worden geformuleerd op basis van de kenmerken en behoeften van dat gebied.
2. **Themagericht** – Bij een thematische wijziging van het omgevingsplan worden regels aangepast of toegevoegd die betrekking hebben op een specifiek onderwerp, zoals parkeren, en gelden deze wijzigingen doorgaans voor het gehele grondgebied van de gemeente.
3. **Functiegericht** – Het omgevingsplan richt zich op verschillende functies binnen de leefomgeving, zoals wonen, werken en recreëren, waarbij de regels en ontwikkelingen per functie worden bepaald en toegelicht

Voor de opbouw van het omgevingsplan van gemeente Nieuwkoop wordt hoofdzakelijk een gebiedsgerichte aanpak toegepast. Er zijn echter ook regels die voor het hele grondgebied aangepast moeten worden. De uiteindelijke aanpak is dan ook hybride, waarbij er grotendeels gebiedsgericht wordt gewijzigd en een aantal onderwerpen thematisch worden opgepakt.

UITGANGSPUNTEN TIJDELIJK NAAR VOLWAARDIG OMGEVINGSPLAN

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor het project, de bijbehorende overwegingen en de praktische doorvertaling en planning besproken en toegelicht. Allereerst worden de belangrijkste uitgangspunten uitgelicht en uitgewerkt. Vervolgens wordt er ingegaan op de planning van de wijzigingen, waarin de tijdslijnen en de fasering van de verschillende procedures worden weergegeven. Tezamen biedt dit een inzicht in de strategische benadering van de transitie naar een volwaardig omgevingsplan.

Belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Voldoen aan wettelijke verplichting om uiterlijk 1 januari 2032 een volwaardig plan te hebben. Gedurende deze transitie is het mogelijk de aanpak moet worden bijgesteld wanneer deze het halen van een optimaal eindresultaat belemmeren;
- De gehele periode van zeven jaar is nodig voor een optimaal eindresultaat;
- De 'ja, mits'-gedachte weerspiegelt de open houding tegenover initiatieven vanuit de samenleving, zolang deze passen binnen de kaders van de Omgevingswet. Inwoners en ondernemers worden aangemoedigd om met ideeën te komen, maar binnen duidelijk gestelde voorwaarden om de kwaliteit en rechtszekerheid van ons omgevingsplan te waarborgen;
- Projectmatige aanpak voor efficiëntie en bijsturing. Door deze aanpak is de gemeente in staat om doelgericht te werken, voortgang te monitoren en tijdig bij te sturen, wat resulteert in een flexibeler proces dat beter inspeelt op de behoeften van de inwoners;
- Integraal werken is essentieel voor het verbinden van verschillende beleidsterreinen en disciplines. Door samen te werken met diverse stakeholders binnen en buiten de gemeente, creëren we een compleet beeld van onze opgaven. Dit bevordert synergie, voorkomt overlappingsen en zorgt voor een effectief omgevingsplan dat rekening houdt met de belangen van de gemeenschap;
- Gedurende de overgangsperiode van 2024 tot 2032 is het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau belangrijk. Dit betekent dat lopende projecten en aanvragen zoveel mogelijk zonder vertraging zullen worden behandeld, naast de doorlopende (grote) wijzigingen van het omgevingsplan;

- Voor initiatieven die niet passen binnen het omgevingsplan staan twee mogelijke routes open:
 - Een vergunningstraject als buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Dit is een kortere en doorgaans minder complexe procedure of;
 - Een wijziging van het omgevingsplan. Dit is een complexere procedure en vooral noodzakelijk bij grote wijzigingen zoals functie wijzigingen en grotere woningbouwprojecten.

De initiatiefnemer heeft hierin een vrije keuze, de gemeente zal wel adviseren om waar mogelijk uit te gaan van het BOPA traject;

- Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met gebiedsgerichte benaderingen om het omgevingsplan op te stellen. Op dit moment zijn er vijf verschillende gebieden in kaart gebracht en in de planning van het project opgenomen. Daarnaast worden er ook twee themagerichte wijzigingen doorgevoerd voor onderwerpen die de deelgebieden overstijgen;
- In het omgevingsplan worden zoveel mogelijk bestaande regels uit de bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen die regels bevatten over de fysieke leefomgeving samengebracht in één overzichtelijke structuur. Dit vereenvoudigt niet alleen het proces, maar zorgt er ook voor dat inwoners via het omgevingsloket op één centrale plek toegang hebben tot alle relevante regelgeving;

- Noodzaak van Plan-MER Beoordeling. Bij het voorbereiden van wijzigingen aan het omgevingsplan wordt zorgvuldig beoordeeld of een Plan-MER (Milieu Effect Rapportage) noodzakelijk is. De stappen van de MER-scan kunnen worden gevolgd, zoals beschreven op de website van de rijksoverheid, om te bepalen welke milieueffectrapportageverplichtingen van toepassing zijn;
- Binnen het omgevingsplan bestaan open en gesloten normen. Gesloten normen maken het eenvoudiger om te bepalen wat wel en niet is toegestaan, het biedt meer mogelijkheden om activiteiten vergunningsvrij te verklaren. Ten behoeve van rechtszekerheid en duidelijkheid voor de inwoners en ondernemers, wordt doorgaans de voorkeur gegeven aan het werken met gesloten normen; echter wordt het werken met open normen niet geheel uitgesloten, omdat deze in specifieke gevallen de beste optie kunnen zijn;
- Het annoteren van regels is de basis voor het digitaal doorzoekbaar en toepasbaar maken van het omgevingsplan. Goed annoteren, waarbij locaties worden gekoppeld aan toelichtingen en regels, is cruciaal voor de effectiviteit van het omgevingsplan. Hierbij wordt pragmatisch omgegaan met de diepgang van de annotatie per activiteit en regel;
- Voor het onderwerp toepasbare regels wordt aangesloten bij het landelijk uitgangspunt (namelijk het behouden van het dienstverleningsniveau van voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet). Om dit te realiseren, zijn er specifieke activiteiten, inhoudelijke vragenbomen en heldere aanvraagformulieren nodig.

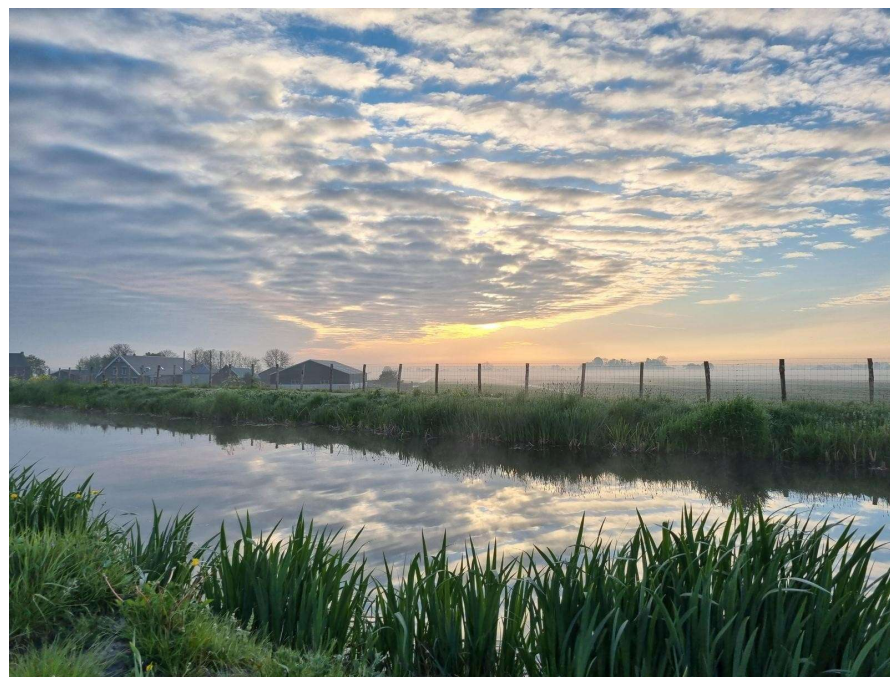
Gedurende het project zal in samenwerking met onder andere de regelanalist deze ambitie verder gespecificeerd worden;

- Het publiceren van het omgevingsplan kan tot en met 31 december 2025 met een tijdelijke maatregel (TAM-IMRO). De gemeente werkt echter al met de plansoftware Rx.Base en is aangesloten op het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Hierdoor worden alle wijzigingen van het omgevingsplan middels STOP-TPOD gekoppeld met het DSO en gepubliceerd. Er wordt daarom geen gebruik gemaakt van TAM-IMRO en uitsluitend met STOP/TPOD gewerkt, conform de nieuwe werkwijze onder de Omgevingswet;
- Het uitgangspunt ten aanzien van het thema welstand is een voortzetting van het huidige (welstandsvrije) regime.

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de geplande werkzaamheden voor het opstellen van een volwaardig omgevingsplan. We hanteren hierbij een hybride werkwijze, waarin gebiedsgerichte en thematische wijzigingen elkaar aanvullen. Per werkgebied of thema is aangegeven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, welke onderwerpen aan bod komen en in welke periode deze werkzaamheden gepland staan. De planning biedt een helder tijdspad tot aan 2032 en vormt daarmee een belangrijk instrument voor het bewaken van de voortgang.

De gebiedsgerichte fasering stelt ons in staat om per gebied maatwerk te leveren, rekening houdend met lokale kenmerken en opgaven. De thematische wijzigingen zorgen tegelijkertijd voor samenhang en uniformiteit op onderwerpen die het gehele grondgebied raken, zoals vergunningsvrij bouwen, milieuregels of parkeerbeleid.

Deze opzet biedt ruimte voor leren en bijsturen, zodat we gedurende het traject kunnen inspelen op nieuwe inzichten, veranderende wet- en regelgeving en wensen vanuit de samenleving.

Tabel: Overzicht opstellen
volwaardig omgevingsplan
met tijdspad tot aan 2032.

Nr.	Type	Wat?	Wanneer?
1	Gebied 1	Werkgebied kern Nieuwveen (opbouw basisstructuur)	2023- 2026
2	Thema 1	Binnen de eerste thematische wijziging voorzien we de volgende werkzaamheden en onderwerpen: • Verwerking bruidsschat: - o Overzicht maken van de volledige bruidsschatregels (hoofdstuk 22 van het omgevingsplan). - o Juridische toetsing: welke regels moeten behouden blijven, welke kunnen worden aangepast of geschrapt? - o Afstemming met ODWH over milieuregels en milieubelastende activiteiten. - o Analyseren van overlap met bestaande gemeentelijke verordeningen. • Bepalen van vergunningsvrije activiteiten en waar mogelijk en wenselijk een verruiming doorvoeren. • Verwerken urgente verordeningen • Integratie en herziening van specifieke activiteiten zoals de doelgroepenverordening en parkeernormen. • Afstemming met betrokken teams over de gevolgen voor vergunningverlening en handhaving. • Opstellen van beleidskeuzes en uitgangspunten voor aanpassingen. • Opnemen bebouwingscontour voor houtkap en jacht.	2026- 2027
3	Gebied 2	Werkgebied kern Nieuwkoop, Noorden, Noordse Buurt, Woerdense Verlaat en aangrenzende natuurbestemmingen (exclusief Natura2000 aangewezen gebied).	2027 – 2028
4	Gebied 3	Werkgebied kern Korteraar, Vrouwenakker, Zevenhoven en Noordeinde	2028- 2029
5	Gebied 4	Werkgebied kern Langeraar, Papenveer en Ter Aar en aangrenzende natuurbestemmingen.	2029- 2030
6	Thema 2	Verwerking "overige BOPA's" en verordeningen en titels uit hoofdstuk 21 + overig	2030- 2031
7	Gebied 5	Werkgebied Landelijk gebied, buitengebied/ glastuinbouwgebied, recreatieparken (huidige bestemming overnemen in omgevingsplan) en Natura2000 gebied (w.o. De Meije, De Meije graslanden, Noordse Plas)	2030 – 2032

H5

AFSLUITING

Met dit spoorboekje legt Nieuwkoop de basis voor een gezamenlijke, gefaseerde en realistische aanpak richting een volwaardig omgevingsplan in 2032. Het biedt houvast, inzicht in de uitgangspunten en een routekaart voor de komende jaren. Door ruimte te geven aan maatschappelijke initiatieven ontstaat een plan dat niet alleen wettelijk voldoet, maar ook aansluit op de lokale behoeften en ambities. Samen bouwt Nieuwkoop aan een toekomstbestendig en begrijpelijk omgevingsplan voor iedereen.

